సాక్ష్యాధార ప్రమాణ ప్రకరణం

1వ అధ్యాయం - సాక్ష్యాధార ప్రమాణం (ఖసామా) గురించి

1085. అన్సారుల స్వతంత్ర బానిస హజ్రత్ బషీర్ బిన్ యసార్ (రహ్మాలై) కథనం ప్రకారం హజ్రత్ రాఫె బిన్ ఖదీజ్ (రజి), హజ్రత్ సహెల్ బిన్ అబీహష్మ (రజి) ఇలా తెలిపారు:- అబ్దుల్లా బిన్ సహెల్ (రజి), ముహయ్యి బిన్ మస్వూద్ (రజి) కలిసి (ఓ రోజు) ఖైబర్‌కు వెళ్ళారు. అక్కడ ఒక ఖర్జూరం తోటలో ప్రవేశించి ఇద్దరూ విడిపోయారు (చెరో దిక్కుకుపోయారు). కాస్సేపటికి అబ్దుల్లా బిన్ సహెల్ (రజి)ని ఎవరో హత్య చేశారు. దాంతో అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ సహల్ (రజి), హువైసా బిన్ మస్వూద్ (రజి), ముహయ్యసా బిన్ మస్వూద్ (రజి)లు కలసి దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి వెళ్ళారు. అక్కడ తమ సహచరుని (హత్య) గురించి మాట్లాడటం ప్రారంభించారు. వారిలో అందరికన్నా చిన్నవాడైన అబ్దుర్రహ్మాన్ (రజి) సంభాషణ ప్రారంభించారు. అందువల్ల దైవప్రవక్త (సల్లం) "పెద్దవాళ్ళకు పెద్దరికాన్నివ్వు" అని అన్నారు.

(హదీసు ఉల్లేఖకుల్లో ఒకరైన యహ్యా (రహ్మాలై) దైవప్రవక్త (సల్లం) అన్న మాటను వివరిస్తూ "మీలో పెద్దవాడ్ని మాట్లాడనివ్వు అనేదే దైవప్రవక్త (సల్లం) మాటకు అర్థం" అని అన్నారు)

మొత్తానికి వారు తమ సహచరుని గురించి మాట్లాడారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) వారి మాటలు విని "సరే మీరు మీ హతుడి విషయంలో (లేక ఆయన (సల్లం) మీ సహచరుని విషయంలో అన్నారు) నష్ట పరిహారం పొందడానికి యాభైసార్లు ప్రమాణం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?" అని అడిగారు. దానికి వారు "దైవప్రవక్తా! మేము (ఈ హత్యను) మా కళ్ళతో చూడలేదు కదా! (ప్రమాణం ఎలా చేయగలం?)" అని అన్నారు. "అయితే యూదులే యాభైసార్లు ప్రమాణం చేసి హత్యానింద నుండి బయటపడతారు మరి" అన్నారు దైవప్రవక్త (సల్లం). దానికి వారు "దైవప్రవక్తా! వారు అవిశ్వాసులు (అసత్య ప్రమాణం ఎన్నిసార్లయినా చేస్తారు. వారిని మనం ఎలా నమ్మగలం?)" అని అన్నారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) తన తరపున వారికి నష్ట పరిహారం చెల్లించారు.★

★ ఈ హదీసుపై ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) వ్యాఖ్యానిస్తూ ఇలా వ్రాశారు:- ఈ హదీసే 'ఖసామా' అధ్యాయానికి పునాది వంటిది. ఖసామా అనుకూలురైన ధర్మవేత్తలు ఈ హదీసునే ప్రమాణంగా పేర్కొంటారు. ఖసామా (లేక ఖసామత్) వ్యవహారంలో ధర్మవేత్తల మధ్య విభిన్న దృక్పథాలున్నాయి. ఉదాహరణకు, దాని పరిస్థితి ఏమిటి? ఖసామత్ వల్ల ప్రతీకారం (ఖిసాస్) ఉంటుందా లేదా వగైరా. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై), ఔజాయి (రహ్మాలై), లైస్ (రహ్మాలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం ఖసామత్ వల్ల ఖిసాస్ ఉంటుంది. కూఫా ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం ఖసామత్ వల్ల ఖిసాస్ ఉండదు గాని రక్త పరిహారం (దీత్) విధిగా ఉంటుంది. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై) అభిప్రాయం కూడా ఇదే.

సహెల్ (రజి) ఇలా తెలియజేశారు "నేను (నష్ట పరిహారానికి సంబంధించిన) ఆ ఒంటెలలో ఒక్క దాన్ని పట్టుకున్నాను. అయితే అది నన్ను తన్ని పశుశాలలోకి పోయింది".

[సహీహ్ బుఖారీ : 78వ ప్రకరణం - అదబ్, 89వ అధ్యాయం - ఇక్రాముల్ కబీర్]

2వ అధ్యాయం - మతభ్రష్టులు, సాయుధ శత్రువుల గురించిన ఆజ్ఞలు

1086. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- ఉకల్ తెగకు చెందిన ఎనిమిది మంది వ్యక్తులు దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గరకొచ్చి ఇస్లాం స్వీకరించారు. అయితే ఆ తర్వాత వారికి ఇక్కడి (మదీనా) వాతావరణం అనుకూలించక వ్యాధిగ్రస్తులయిపోయారు. దాంతో వారు దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గర తమ వ్యాధి గురించిన గోడు వెళ్ళబోసుకున్నారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ సంగతి విని "మీరు మా పశువుల కాపరి ఉండే చోటుకెళ్ళి, అక్కడ ఒంటెల పాలు, మూత్రం కలిపి త్రాగుతూ★ ఎందుకు ఉండ కూడదు?" అని అన్నారు. దానికి వారు "ఎందుకు ఉండము? మేమందుకు సిద్ధంగా ఉన్నాం" అని అన్నారు.

దాని ప్రకారం వారు ఒంటెల మంద ఉన్న చోటికి వెళ్ళారు. అక్కడ ఒంటెల పాలు, మూత్రం కలిపి త్రాగుతూ ఆరోగ్యవంతులయిపోయారు. అయితే ఆ తర్వాత వారు ఉన్నట్టుండి ఓ రోజు ప్రవక్త పశువుల కాపరిని హతమార్చి ఒంటెలను తోలుకొని పరారైపోయారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ సమాచారం తెలుసుకొని వెంటనే వారిని వెంబడించడానికి ఒక సైనిక దళాన్ని పంపించారు. సైనికులు వాళ్ళను బంధించి దైవప్రవక్త (సల్లం) ముందు ప్రవేశపెట్టారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) (వాళ్ళను శిక్షించమని)

పోతే ప్రమాణం ఎవరు చేయాలి? అనే విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై), ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై) మరియు అత్యధిక ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం మొదట హతుని వారసులు యాభైసార్లు ప్రమాణం చేయాలి. వారు చేయకపోతే అనుమానమున్న వారి చేత చేయించాలి. కూఫా ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం 'ప్రతివాది' ప్రమాణం చేయాలి. ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై), సుఫ్యాన్ సూరీ (రహ్మాలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం శవం ఏదైనా ఊరిలో లేక వాడలో లభించి దానిపై గాయం లేక దెబ్బల గుర్తులు ఉంటే ఖసామత్ ఉంటుంది. శవం మస్జిదులో దొరికితే ఆ పేట ప్రజల మీద అనుమానముంటే వారి చేత ప్రమాణం చేయించాలి. రక్త పరిహారం మాత్రం బైతుల్ మాల్ (ప్రభుత్వ ధనాగారం) నుండి ఇప్పించాలి. ఇమామ్ ఔజాయి (రహ్మాలై) అభిప్రాయం ప్రకారం శవం మీద గాయాలు లేదా దెబ్బల తాలూకు గుర్తులు ఉన్నా లేకపోయినా అది ఏ పేటలో దొరికితే ఆ పేట ప్రజల చేత ప్రమాణం చేయించాలి. ఈ కేసులో హతుని వారసులుగాని, యూదులుగాని ప్రమాణం చేయడానికి ముందుకు రానందువల్ల దైవప్రవక్త (సల్లం) రక్త పరిహారం తన వైపు నుండి చెల్లించారు. ఒక ఉల్లేఖనం ప్రకారం దానంగా వచ్చిన ఒంటెలలో వంద ఒంటెలను రక్త పరిహారం క్రింద ఇచ్చేశారు. ఇలాంటి వ్యవహారంలో డబ్బు ఖర్చుపెట్టే అధికారం ఇమామ్‌కు (నాయకునికి) ఉంటుంది.

★ హలాల్ (ధర్మసమ్మత) పశువుల పేడ మూత్రాలు పరిశుద్ధాలేనని ఇమామ్ మాలిక్, ఇమామ్ అహ్మద్‌లు ఈ హదీసు ద్వారా భావం తీశారు. అయితే ఇతర ఇమాములు మరియు సలఫీ ధర్మవేత్తల దృష్టిలో ఈ ఆజ్ఞ కేవలం వ్యాధి నివారణకే పరిమితం. అయితే వారి దృష్టిలో మత్తు పదార్థాలు తప్ప అపరిశుద్ధ వస్తువులు కూడా అవసరమయితే మందుగా వాడటం ధర్మసమ్మతమే.

ఆజ్ఞ జారీ చేశారు. వారి కాళ్ళు చేతులు నరికి, కళ్ళలో సూదులు కాల్చిపొడవడం జరిగింది. ఆ తరువాత వాళ్ళను చచ్చే దాకా ఎండలో వదిలెయ్యడం జరిగింది.(1)

[సహీహ్ బుఖారీ : 87వ ప్రకరణం - అద్దియాత్, 22వ అధ్యాయం - అల్ ఖసామా]

3వ అధ్యాయం - రాళ్ళు, పదునైన పరికరాలు, ఘరేదైనా వస్తువుతో హత్య చేస్తే ప్రతీకారం (ఖిసాస్) ఉంది

1087. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో ఒక యూదుడు ఒక యువతిపై దౌర్జన్యం చేశాడు. ఆమె నగలు దోచుకొని, (ఒక రాతితో) ఆమె తలను చితగ్గొట్టాడు. యువతి బంధువులు వెంటనే ఆమెను దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి తీసికెళ్ళారు. ఆమె కొన ఊపిరితో కొట్టుకుంటూ మాట్లాడలేని స్థితిలో ఉంది. దైవప్రవక్త (సల్లం) (ఆమె వైపు చూస్తూ) "నిన్నెవరు హతమార్చబోయారు?" అని అడిగారు. ఆయన హంతకుడి పేరు కాకుండా మరొకడి పేరు ప్రస్తావించి అడిగారు. దానికి ఆ యువతి అతను కాదని తల అడ్డంగా ఊపింది. దైవప్రవక్త (సల్లం) హంతకుడి పేరు వదిలి వేరొకడి పేరు ప్రస్తావించి మళ్ళీ అడిగారు. దానికీ ఆ యువతి తల అడ్డంగా ఊపుతూ అతను కూడా కాదని చెప్పింది. ఆ తర్వాత దైవప్రవక్త (సల్లం) హంతకుడి పేరు ప్రస్తావించి, 'అతను నీపై హత్యాయత్నం చేశాడా?' అని అడిగారు. ఆమె 'ఔనని' తలూపింది. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆజ్ఞతో ఆ యూదుడి తల రెండు రాళ్ళ మధ్య ఉంచి చితగ్గొట్టడం జరిగింది. (2)

[సహీహ్ బుఖారీ : 68వ ప్రకరణం - తలాఖ్, 24వ అధ్యాయం - అల్ ఇషారతి ఫిత్తలాఖి వల్ ఉమూర్]

---

(1) ఈ హదీసు ఖుర్ఆన్‌లో మాయిదా సూరాలోని 33వ సూక్తికి క్రియాత్మక వ్యాఖ్యానం. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై) దృష్టిలో ఈ సూక్తిలో పేర్కొన్న మరణశిక్ష, ఉరిశిక్ష, కాళ్ళు చేతులు నరకడం, జైల్లో వేయడం వంటి శిక్షల్లో ఏదైనా అమలు చేయవచ్చు. అంటే పరిస్థితులు గమనించి వాటి ప్రకారం న్యాయమూర్తి తాను సముచితమని భావించిన శిక్షను వేయవచ్చు. అతనికాధికారం ఉంది. అయితే హత్య జరిగినపుడు మాత్రం హంతకుడ్ని హతమార్చవలసినదే. ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై), అబూ ముస్అబ్ (రహ్మాలై) అభిప్రాయం ప్రకారం అన్ని పరిస్థితుల్లోనూ న్యాయమూర్తికి అధికారాలు ఉన్నాయి. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై), ఇతర ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం, నిందితుడు ధనం దోపిడి చేయకుండా హత్య మాత్రమే చేస్తే, అతడ్ని హతమార్చాలి. హత్యతో పాటు దోపిడీ కూడా చేస్తే అతడ్ని హతమార్చి ఉరితీయాలి. ధనం మాత్రమే దోపిడీ చేస్తే అతని కాళ్ళు చేతులు నరికివేయాలి. బెదిరించడం మాత్రమే చేస్తే అతడ్ని మందలించి వదిలిపెట్టాలి.

ఈ హదీసులో కళ్ళు పొడవడం గురించి కూడా ఉంది. అవయవాలు కోయడం నిషేధించక ముందు ఈ సంఘటన జరిగిందని కొందరు ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం. ఇప్పుడు ఇలా శిక్షించడానికి వీల్లేదు. కాని మరికొందరు ధర్మవేత్తలు ఈ శిక్ష రద్దుకాలేదని, పశువుల కాపరిని వాళ్ళు ఈ విధంగానే హింసించి హత్య చేయడం వల్ల దైవప్రవక్త (సల్లం) కావాలనే వారికి ఇలాంటి శిక్ష విధించారని చెబుతారు.

(2) ఈ హదీసు ద్వారా అనేక విషయాలు తెలుస్తున్నాయి.
(1) స్త్రీని హత్య చేసినది పురుషు హంతకుడైనా అతడ్ని హతమార్చవచ్చు. (2) హంతకుడు ఏ విధంగా హత్య చేస్తే అతడ్ని ఆ విధంగానే హతమార్చాలి. ఉదాహరణకు - హంతకుడు కత్తితో హత్య చేస్తే అతడ్ని కత్తితో, కర్రతో కొట్టి చంపితే కర్రతో, రాతితో హత్య చేస్తే రాతితోనే హతమార్చాలి. ఈ విషయంలో ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై) దృక్పథం వేరుగా ఉంది. హత్యా ప్రతీకారం (ఖిసాస్) కత్తితోనే చేయాలన్నది ఆయన దృక్పథం. (3) బండరాయి, దుడ్డు కర్ర వంటి బరువైన వస్తువులతో కూడా హంతకుడ్ని

4వ అధ్యాయం - దాడి జరిగినపుడు ఆత్మరక్షణ కోసం ప్రత్యర్థిని చంపడం నేరం కాదు

1088. హజ్రత్ ఇమ్రాన్ బిన్ హుసీన్ (రజి) కథనం:- ఒక వ్యక్తి మరొక వ్యక్తి చేతిని (పట్టుకొని) పళ్ళతో కొరికాడు. ఆ సందర్భంలో రెండవ వ్యక్తి తన చేతిని అతని నోటి నుండి విడిపించుకోవడానికి వెనక్కి లాక్కున్నాడు. అప్పుడు అతని (కొరికిన వ్యక్తి) ముందరి పళ్ళు నాలుగు ఊడి క్రింద పడిపోయాయి. ఆ తరువాత వాళ్ళిద్దరూ ఈ తగాదాను దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గరకు తీసికెళ్ళారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) (వారి ఫిర్యాదులు విని) "ఎవరైనా తన సోదరుడ్ని ఒంటె కొరికినట్లు పళ్ళతో కొరుకుతాడా?" అని అన్నారు. (తరువాత ఆయన కొరికిన వ్యక్తిని ఉద్దేశించి) "నీకు నష్టపరిహారం దొరకదు" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 87వ ప్రకరణం - దియాత్, 18వ అధ్యాయం - ఇజా అజ్జరజులన్ ఫవఖాత్ సనాయా]

1089. హజ్రత్ యాలా బిన్ ఉమయ్య (రజి) కథనం:- నేను దైవప్రవక్త (సల్లం)తో కలసి తబూక్ పోరాటంలో పాల్గొన్నాను. నేనిప్పటివరకు చేసిన సత్కార్యాలన్నిటికంటే ఈ యాత్రలో పాల్గొనడం నాకెంతో తృప్తికి కారణభూతమయింది - సరే, నాకొక సేవకుడుండేవాడు. అతను మరొక వ్యక్తితో పోట్లాటకు దిగాడు. వారిలో ఒకతను మరొకని చేతి వ్రేలిని లాక్కొని కొరికాడు. రెండవతను తన చేతిని విడిపించుకోవడానికి వెనక్కి లాక్కున్నాడు. అప్పుడు కొరికినవాడి ముందరి పళ్ళు నాలుగు ఊడి వచ్చాయి. తర్వాత వాళ్ళిద్దరూ (ఫిర్యాదు చేయడానికి) దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి వెళ్ళారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) అతని ఊడివచ్చిన పళ్ళకు ఎలాంటి నష్టపరిహారం ఇప్పించలేదు. "నీ నోట్లో అతను తన చేతి వ్రేలిని ఉంచనిస్తే నీవు దాన్ని నములాదమనుకుంటున్నావా?" అని అన్నారు ఆయన.

హతమార్చవచ్చు. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), ఇమామ్ అహ్మద్ (రహ్మలై), ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై), ఇతర అత్యధిక ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ఇదే. అయితే ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మలై) అభిప్రాయం ప్రకారం ఆయుధం ఇనుపదయినా, రాతిదయినా, కట్టెదయినా పదునైనదయినదిగా ఉండాలి. లేదా హతమార్చడానికి తయారు చేయబడిన ఆయుధంతో హతమార్చాలి. హంతకుడు హత్య చేసే ఉద్దేశ్యంతో చిన్న కర్రతో గాని, కొరడాతో గాని, చేతిదెబ్బలతో గాని, లేక మరేదైనా చిన్న వస్తువుతో చంపినా అది ఉద్దేశ్యపూర్వక హత్య క్రిందకే వస్తుంది. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై), లైస్ (రహ్మలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇలాంటి హంతకుడికి ప్రతీకారం (ఖిసాస్) చేయడం విధి (వాజిబ్) అవుతుంది. కాని ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మలై), ఇమామ్ అహ్మద్ (రహ్మలై), ఔజాయి (రహ్మలై), సుఫ్యాన్ సూరి (రహ్మలై), ఇస్హాఖ్ (రహ్మలై), అబూసౌర్ (రహ్మలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇలాంటి హత్యకు ప్రతీకారం లేదు. (4) ముస్లింను ఎవరు హత్య చేసినా అతడ్ని హతమార్చవలసిందే. (5) కొన ఊపిరితో కొట్టుమిట్టాడే హతుని నుండి వాంగ్మూలం తీసుకోవడం, హంతకుడి విషయాన్ని అడిగి రాబట్టడం చాలా అవసరం. హంతకుడు కూడా నేరాన్ని ఒప్పుకుంటే హత్య రుజువయిపోతుంది. ఒకవేళ అతను నిరాకరిస్తే అతని చేత ప్రమాణం చేయించాలి. ప్రమాణం చేస్తే అతని బాధ్యత తీరిపోతుంది. కొన ఊపిరితో ఉన్న హతుడు చెప్పినంత మాత్రాన హత్య రుజువు కాదు. అత్యధిక మంది ధర్మవేత్తలు ఈ అభిప్రాయాన్నే వెలిబుచ్చారు. అయితే ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై) ఈ హదీసును ఆధారంగా చూపుతూ, కేవలం హతుడి వాంగ్మూలం వల్ల హత్య రుజువవుతుందని అభిప్రాయపడ్డారు. కాని ఈ హదీసుకు సంబంధించిన మరొక ఉల్లేఖనంలో ఆ యూదుడు హత్యానేరాన్ని అంగీకరించినట్లు ఉంది గనక ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై) గారి ప్రమాణం సమంజసంగా లేదు. - ఇమామ్ నవవీ (రహ్మలై)

హదీసు ఉల్లేఖకుడు ఈ సందర్భంలో "దైవప్రవక్త(సల్లం) 'ఒంటె నమిలినట్లు' అని కూడా అన్నారనుకుంటాను" అని అభిప్రాయపడ్డారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 37వ ప్రకరణం - ఇజారా, 5వ అధ్యాయం - అల్ అజీరి ఫిల్‌గజ్వి]

5వ అధ్యాయం - పళ్ళు, అలాంటివే ఇతర అవయవాలకు సంబంధించిన ప్రతీకారం (ఖిసాస్)

1090. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- హజ్రత్ రబీ (రజి) అనే మహిళ ఒక అన్సారీ యువతి ముందరి పళ్ళు నాల్గింటిని ఊడగొట్టారు. ఆ స్త్రీ తరఫు వాళ్ళు ఖిసాస్ (ప్రతీకారం) జరగాలని దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి వచ్చి ఫిర్యాదు చేశారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఖిసాస్ ఆజ్ఞ జారీ చేశారు. అప్పుడు హజ్రత్ అనస్ బిన్ నజర్ (రజి) జోక్యం చేసుకుంటూ "దైవసాక్షిగా చెబుతున్నాను, దైవప్రవక్తా! ఈమె పళ్ళను ఊడగొట్టడం జరగదు" అని అన్నారు. దానికి దైవప్రవక్త (సల్లం) (ఆశ్చర్యం వెలిబుచ్చుతూ) "అనస్! ఖిసాస్ నిర్ణయం దైవగ్రంథంలోనిది. (నువ్వలా అంటావేమిటి?)" అని అన్నారు. ఆ తర్వాత వారు (పీడితురాలి బంధువులు) నిందితురాలిని క్షమించి నష్టపరిహారం తీసుకోవడానికి ఒప్పుకున్నారు. దీనిపై దైవప్రవక్త (సల్లం) వ్యాఖ్యానిస్తూ "నిస్సందేహంగా దేవుని దాసుల్లో కొందరు ప్రత్యేక దాసులు ఉన్నారు. వారు దేవుని (అనుగ్రహాన్ని) నమ్ముకొని ప్రమాణం చేసినపుడు దేవుడు వారి ప్రమాణాన్ని నిజం చేస్తాడు" అని అన్నారు.★

[సహీహ్ బుఖారీ : 68వ ప్రకరణం - అత్తఫ్సీర్, 6వ అధ్యాయం - అల్‌మాయిదా సూరా]

6వ అధ్యాయం - ముస్లిం రక్తాన్ని (మరణశిక్షను) ధర్మసమ్మతం చేసే విషయాలు

1091. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్‌వూద్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- 'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహు ముహమ్మదుర్రసూలుల్లాహ్' (అల్లాహ్ తప్ప మరో ఆరాధ్యుడు లేడు. ముహమ్మద్ (సల్లం) దేవుని ప్రవక్త) అని సాక్ష్యమిచ్చిన ఏ ముస్లింని కూడా చంపడం ధర్మసమ్మతం కాదు. అయితే మూడు కారణాలలో ఏదైనా ఒక కారణం మీద చంపవచ్చు. (ఒకటి) (అతను ఎవరినైనా హత్య చేస్తే) ప్రాణానికి బదులు ప్రాణం తీసే చట్టాన్ని అతని విషయంలో అమలు పరచడం జరుగుతుంది. (రెండు) లేదా వివాహితుడై ఉండి కూడా వ్యభిచారానికి పాల్పడినపుడు. (మూడు)

★ హజ్రత్ అనస్ బిన్ నజర్ (రజి) ప్రమాణం చేసి అలా అన్నారంటే దానర్థం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆజ్ఞను త్రోసిపుచ్చడం ఎంత మాత్రం కాదు. క్షతగాత్రురాలి బంధువులు నష్టపరిహారం తీసుకొని వదిలిపెట్టేందుకు మీరు సిఫారసు చేయండని ఆయన బహుశా దైవప్రవక్త (సల్లం)ను కోరి ఉండవచ్చు. ఆయన దేవుని సహాయం మీద నమ్మకముంచి ప్రమాణం చేశారు గనుక దేవుడు దాన్ని నిజపరచి చూపాడు.

లేదా ధర్మాన్ని వదిలిపెట్టి (మతభ్రష్టుడయిపోయి) ముస్లిం సమాజం నుండి విడిపోయినపుడు."★
[సహీహ్ బుఖారీ : 87వ ప్రకరణం - దియాత్, 6వ అధ్యాయం - ఖౌలిల్లాహిత ఆలా ఇన్నన్నఫ్స బిన్నఫ్సి]

7వ అధ్యాయం - మానవ హత్యకు శ్రీకారం చుట్టినవాడి పాపం తీవ్రత

1092. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్వూద్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "ఏ మనిషయినా హత్య చేయబడినప్పుడల్లా అతని రక్తానికి (హత్యకు) వహించబడే బాధ్యతలో ఒక భాగం ఆదం తొలిపుత్రుని (ఖాబీల్) పై పడుతుంది. దానిక్కారణం ఇతను (మానవ) హత్యను ప్రారంభించిన తొలి వ్యక్తి కావడమే".

[సహీహ్ బుఖారీ : 60వ ప్రకరణం - అంబియా, 1వ అధ్యాయం -ఖల్ఖి ఆదమ సలవాతుల్లాహి అలైహి వ జుర్రియ్యతిహీ]

8వ అధ్యాయం - ప్రళయదినాన మొట్టమొదట హత్యా కేసుల గురించే తీర్పు జరుగుతుంది

1093. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్వూద్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా తెలిపారు:- "ప్రళయ దినాన మొట్ట మొదట ప్రజల మధ్య హత్యా వ్యాజ్యాలను గురించే తీర్పు జరుగు తుంది".

[సహీహ్ బుఖారీ : 81వ ప్రకరణం - రిఖాఖ్, 48వ అధ్యాయం - అల్ ఖిసాసి యౌముల్ ఖియామా]

9వ అధ్యాయం - మానవుని ధనమానప్రాణాల గౌరవాన్ని కాపాడాలి

1094. హజ్రత్ అబూ బక్రా (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) ఓసారి ఈ విధంగా ప్రవచించారు - "కాలచక్రం తిరుగుతూ తిరుగుతూ చివరికి దేవుడు భూమ్యాకాశాలను సృష్టించిన నాటి స్థితికే ఈనాడు చేరుకుంది. సంవత్సరంలోని పన్నెండు నెలల్లో నాలుగు నెలలు నిషిద్ధ (పవిత్ర) మాసాలు. మూడు

★ ఈ హదీసుపై ఇమామ్ నవవీ (రహ్మలై) వ్యాఖ్యానిస్తూ ఇలా రాశారు:- హనఫీ ధర్మవేత్తలు ఈ హదీసును ప్రమాణంగా తీసుకొని, జిమ్మీ (ఇస్లామీయ రాజ్యంలోని ముస్లిమేతర పౌరుడు)కి బదులుగా ముస్లిం హంతకుడికి మరణశిక్ష విధించవచ్చని, అలాగే బానిసకు బదులుగా స్వతంత్రుడ్ని హతమార్చవచ్చని అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై), ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), ఇమామ్ అహ్మద్ (రహ్మలై), లైస్ (రహ్మలై)లు ఈ అభిప్రాయంతో విభేదించారు. వీరి అభిప్రాయం ప్రకారం, ధర్మాన్ని వదిలివెళ్ళడం అంటే ధర్మభ్రష్టుడయిపోవడం అని అర్థం. మతభ్రష్టుడు పశ్చాత్తాపం చెంది సన్మార్గంలోకి తిరిగి రాకపోతే మరణశిక్ష విధించాలి. అలాగే రాజవిద్రోహానికి పాల్పడినవారు, ధర్మంలో లేని విషయాలను ధర్మాంశాలుగా పరిగణించి అవలంబించినవారు కూడా ఈ ఆజ్ఞా పరిధిలోకే వస్తారు. 'ప్రాణానికి బదులు ప్రాణం' అనే చట్టాన్ని అనుసరించి హతుని వారసులకు మాత్రమే హంతకుడ్ని హతమార్చే అధికారం ఉంది. వేరే వ్యక్తి హంతకుడ్ని చంపితే అతడ్ని ప్రతీకారంగా చంపవలసి ఉంటుంది. వివాహిత అంటే వివాహమైన పురుషుడు కావచ్చు, స్త్రీ కావచ్చు. వ్యభిచార నేరానికి శిలాశిక్ష ఉంటుంది. అలాంటి వ్యభిచారిని రాజ్యాధిపతి మాత్రమే హతమార్చవలసి ఉంటుంది.

నెలలు ఒకదాని తర్వాత మరొకటి వరుసగా వచ్చే మాసాలు. (1) జీఖఅద, (2) జిల్‌హజ్, (3) ముహర్రం, నాల్గవది ముజర్ తెగ వారి రజబ్ నెల. ఇది జమాదివుల్ ఆఖిర్, షాబాన్‌లకు మధ్య వస్తుంది".

ఆ తర్వాత దైవప్రవక్త (సల్లం) "ఇది ఏ నెలా?" అని అడిగారు. మేము "దేవునికి, ఆయన ప్రవక్తకే బాగా తెలుసు" అన్నాము. ఇది విని దైవప్రవక్త (సల్లం) చాలా సేపు మౌనంగా ఉండిపోయారు. చివరికి మాకు ఆయన ఈ నెలకు కొత్త పేరేదయినా పెడ్తారేమోనని అనుమానం వచ్చింది. తర్వాత ఆయన "ఇది జిల్‌హజ్ నెల కదూ?" అని అన్నారు. మేము "ఔను ఇది జిల్‌హజ్ నెలే" అన్నాము. "సరే, ఇది ఏ పట్టణం?" అని అడిగారు ఆయన మళ్ళీ. మేము "దేవునికి, ఆయన ప్రవక్తకే బాగా తెలుసు" అన్నాము. ఆయన తిరిగి చాలా సేపు మౌనం వహించారు. ఆయన మౌనం చూసి ఈ పట్టణానికి ఆయన కొత్త పేరేదయినా ప్రతిపాదిస్తారేమోనని మాకు అనుమానం వచ్చింది. చివరికి దైవప్రవక్త (సల్లం) "ఇది బలదతుల్ అమీన్ (మక్కా పట్టణం) కాదా?" అని అన్నారు. మేము "ఔను, నిజమే" అన్నాము. ఆ తరువాత ఆయన "ఈ రోజు ఏం వారం?" అని అడిగారు మళ్ళీ. మేము "దేవునికి, ఆయన ప్రవక్తకే బాగా తెలుసు" అన్నాము. ఇది విని తిరిగి ఆయన మౌనముద్ర దాల్చారు. అలా ఆయన చాలాసేపు మౌనంగా ఉండిపోవడం చూసి ఈనాటి రోజుకు ఆయన మరేదైనా పేరు పెడ్తారేమోనని మాకు అనుమానం కలిగింది. అయితే ఆయన "ఈ రోజు యౌమున్నహ్ర్ (బలిదినం) కాదా?" అన్నారు. మేము "ఔను, నిజమే" అన్నాము.

అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా సెలవిచ్చారు: "అయితే గుర్తుంచుకోండి! ఈ రోజు, ఈ పట్టణం పవిత్రమైన ఈ నెలలో ఎంత పునీతం, గౌరవ ప్రదమయినదో మీ రక్తం (ప్రాణం), మీ ధనసంపద, (మరో ఉల్లేఖకుని కథనం ప్రకారం) మీ మానమర్యాదలు కూడా అంతే పునీతం, గౌరవప్రదమయినవి. వినండి! త్వరలోనే మీరు మీ ప్రభువు సమక్షంలో హాజరు కావలసి ఉంది. ఆయన మిమ్మల్ని మీ కర్మలను గురించి నిలదీస్తాడు. కనుక గుర్తుంచుకోండి. నా (మరణం) తరువాత మీరు పరస్పరం పోట్లాడుకొని, ఒకరి మెడలు ఒకరు నరుక్కుంటూ మార్గభ్రష్టులు కాకండి. వినండి, ఇక్కడ హాజరయిన వాళ్ళు ఈ ఆజ్ఞలను ఇక్కడకు రానివారికి తప్పకుండా అందజేయాలి. ఎందుకంటే ఇక్కడకు రానివారిలో ఎవరైనా (ఒకరిద్దరు) ఈ ఆజ్ఞల్ని ఇక్కడకు వచ్చి నా మాటలు వింటున్న వారికంటే ఎక్కువ జ్ఞాపక శక్తి కలవారు, విషయం అర్థం చేసుకోగలిగేవారు ఉండవచ్చు. (ఈ హదీసు ఉల్లేఖకులలో ఒకరైన ముహమ్మద్ (రహ్మాలై) గారు ఈ సంగతి ప్రస్తావించినప్పుడల్లా "ముహమ్మద్ ప్రవక్త (సల్లం) నిజం చెప్పారు" అని అనేవారు) - సరే, నేను మీకు దైవాజ్ఞలను (పూర్తిగా) అంద జేశానా?"★

★ ఈ నాలుగు నిషిద్ధమాసాలు అనాగరిక (అజ్ఞాన) కాలంలో కూడా పవిత్రమైన నెలలుగా పరిగణించబడుతుండేవి. అయితే మక్కా బహు దైవారాధకులు యుద్ధం చేయవలసి వచ్చినపుడు ఏదో వంకతో ఈ మాసాలను మార్చివేసేవారు. ఉదాహరణకు, ముహర్రం నెలలో యుద్ధం చేయవలసివస్తే ఆ తర్వాత వచ్చే సఫర్ నెలనో లేదా మరో నెలనో నిషిద్ధ (పవిత్ర) మాసంగా నిర్ణయించేవారు.

దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ చివరి పలుకుల్ని రెండుసార్లు ఉచ్ఛరించారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 64వ ప్రకరణం - మగాజి, 77వ అధ్యాయం - హజ్జతుల్ విదా]

11వ అధ్యాయం - గర్భస్థ శిశువుకు సంబంధించిన రక్త పరిహారం చెల్లింపు గురించి

1095. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం:- హుజైల్ తెగకు చెందిన ఇద్దరు స్త్రీలు పరస్పరం పోట్లాడుకున్నారు. వారిద్దరిలో ఒకామె (గర్భవతి అయిన) రెండో ఆమెపైకి ఒక రాయి విసిరికొట్టింది. అది కాస్తా ఆమె కడుపుకు తగిలి, కడుపులోని పిల్లవాడు చచ్చిపోయాడు. ఈ వ్యవహారం దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గరకు వచ్చింది. దైవప్రవక్త (సల్లం) దానిపై తీర్పిస్తూ "పిల్లో, పిల్లోడో ఏదైనా సరే ఈ శిశువుకు సంబంధించి రక్తపరిహారంగా ఒక బానిసను గాని లేదా బానిసరాలిని గాని (హంతకురాలి తరపున) ఇచ్చుకోవాలి" అని అన్నారు.

నిందితురాలి భర్త ఈ తీర్పు విని "దైవప్రవక్తా! ఈ శిశువు ఇంకా ఏదీ తిననయినా తినలేదు, త్రాగనయినా త్రాగలేదు, మాట్లాడే, కేరింతలు పెట్టే శక్తి కూడా పుంజుకోలేదు. ఇలాంటి శిశువు విషయంలో నేను రక్తపరిహారం ఎలా చెల్లించను? అసలిలాంటి రక్త పరిహారమే వ్యర్థం" అని అన్నాడు. దైవప్రవక్త (సల్లం) అతని మాటలు విని "ఇతను తప్పకుండా ఏ జ్యోతిష్కుడో అయి ఉంటాడు".★ అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 76వ ప్రకరణం - తిబ్, 46వ అధ్యాయం - అల్ కహానా]

ఈ విధంగా వారు అసలు నిషిద్ధమాసమేదో తెలియకుండా కలగాపులగం చేస్తూ దేవుని ఆజ్ఞలను అవహేళన చేసేవారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) 'వీడ్కోలు హజ్' యాత్ర జరిపినపుడు 'జిల్‌హజ్' నెల రెండు లెక్కల ప్రకారం, అంటే అసలు లెక్క ప్రకారం, బహుదైవారాధకుల బూటకపు లెక్క ప్రకారం కూడా కచ్చితంగా, సరిగ్గా ఉండింది. అందువల్లనే దైవప్రవక్త (సల్లం) హజ్ సీజన్‌లో అర్ఫాదినాన (పదో తేదీన) వేలాది జనం ముందు ప్రసంగిస్తూ, కాలచక్రం తిరుగుతూ తిరుగుతూ తన అసలు స్థానానికి (లెక్కకు) చేరుకుందని, ఇకముందు ఎవరూ ఈ గణిత క్రమాన్ని మార్చకూడదని అన్నారు.

అయన ఈ సందర్భంలో 'ముజర్ తెగవారి రజబ్ నెల' అనడానికి కారణం, పూర్వకాలం బూటకపు లెక్క ప్రకారం ఆ తెగవారి 'రజబ్‌నెల' జమాదివుస్సాని, షాబాన్ నెలల మధ్య వస్తుండేది. అలాగే మరో తెగవారి 'రజబ్‌నెల' రమజాన్ నెలలో వస్తుండేది. అంటే వారు రమజాన్ నెలను రజబ్ నెలగా పరిగణిస్తుండేవారు. అందువల్ల ముజర్ తెగవారి రజబ్ నెలే అసలైన రజబ్‌నెల అని చెప్పి దైవప్రవక్త (సల్లం) నెలల అసలు క్రమాన్ని నిర్ణయించారు.

★ ఈ హదీసులో నిందితురాలి భర్త ధర్మశాస్త్ర ఆదేశాన్ని అధర్మమైనదిగా, అన్యాయమైనదిగా పరిగణిస్తూ మాట్లాడినందువల్లనే దైవప్రవక్త (సల్లం) అతడ్ని ఆక్షేపించారని ధర్మవేత్తలు వ్యాఖ్యానించారు. అతను ఎంతో చాతుర్యంతో నిర్భయంగా నిస్సంకోచంగా అసత్య విషయాన్ని సత్య విషయమనిపించేలా మాట్లాడగలిగాడంటే అతను తప్పకుండా జ్యోతిష్కుడే అయి ఉంటాడు. జోస్యులు తప్ప మరెవరూ ఈ విధంగా మాట్లాడలేరు. గనక దైవప్రవక్త (సల్లం) అతడ్ని తీవ్రంగా ఆక్షేపించారని మరికొందరు ధర్మవేత్తలు అభిప్రాయపడ్డారు.

ఇస్లామీయ ధర్మశాస్త్రం ప్రకారం ఇలాంటి అభూత కల్పనలు, అసహజమైన మాటలు నిషిద్ధం, పాప పంకిలంలో పడవేసే విషయాలు. అయితే ప్రవక్త ప్రవచనాల్లో ప్రస్తావించబడిన విధంగా నేర్పుతో వాక్చాతుర్యంతో మాట్లాడడంలో ఎలాంటి తప్పులేదు.

1096. హజ్రత్ ముగైరా బిన్ షాబా(రజి), హజ్రత్ ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లమా(రజి)ల కథనం:- హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ (రజి) వీరిద్దరు మహనీయుల్ని సంప్రదిస్తూ స్త్రీ కడుపులోని పిల్లవాడు(ఎవరైనా కొట్టడం వల్ల) గర్భస్రావమై చచ్చిపోతే దానికి సంబంధించిన రక్త పరిహారం ఏమిటి? అని అడిగారు. హజ్రత్ ముగైరా (రజి) దానికి సమాధానమిస్తూ "ఒక బానిసను గాని లేదా బానిసరాలిని గాని ఇచ్చుకోవాలని దైవప్రవక్త (సల్లం) తీర్పిచ్చారు" అని చెప్పారు. దానికి హజ్రత్ ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లమా (రజి) సాక్ష్యమిస్తూ "దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ తీర్పిచ్చేటప్పుడు నేను అక్కడ ఉన్నాను" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 87వ ప్రకరణం - దియాత్, 25వ అధ్యాయం - జనీనుల్ మర్అత్]

★ ఈ హదీసు గురించి ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) ఇలా వ్యాఖ్యానించారు:- ఆడపిల్లయినా, మగపిల్లోడయినా మాతృగర్భంలో ప్రాణం కోల్పోయి బయటికి వస్తే దోషి రక్తపరిహారం చెల్లించుకోవలసి ఉంటుంది. సజీవంగా బయటికి వచ్చి ఆ తర్వాత (అదే దెబ్బ వల్ల) చనిపోయిన పక్షంలో మగదోషి నుండి పూర్తి రక్తపరిహారం, అంటే వంద ఒంటెలు, ఆడదోషి నుండి అర్ధరక్తపరిహారం, అంటే యాభై ఒంటెలు తప్పనిసరిగా వసూలు చేయాలి.

అయితే ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై), ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై), కూఫా ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ రక్తపరిహారం నేరస్తుడి నుండి గాకుండా అతని తండ్రి వైపు బంధువుల నుండి వసూలు చేయాలి. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై), బస్రా ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం రక్తపరిహారం నేరస్తుడి నుండే వసూలు చేయాలి. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై) ప్రకారం నేరస్తుడు రక్త పరిహారంతో పాటు పాపపరిహారం కూడా చెల్లించాలి. అయితే ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై), ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం పాపపరిహారం చెల్లించనవసరం లేదు.

NOTES